A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2015. december 17.*

„Előzetes döntéshozatal — Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés — 805/2004/EK rendelet — A nem vitatott követelésekre vonatkozó európai végrehajtható okirat — A hitelesítés előfeltételei — Az adós jogai — A határozat felülvizsgálata”

A C-300/14. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a hof van beroep te Antwerpen (antwerpeni fellebbviteli bíróság, Belgium) a Bírósághoz 2014. június 20-án érkezett, 2014. június 16-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **Imtech Marine Belgium NV**

és

a **Radio Hellenic SA**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen, a harmadik tanács elnöke, a negyedik tanács elnökeként eljárva, J. Malenovský és M. Safjan (előadó), A. Prechal és K. Jürimäe bírák,

főtanácsnok: P. Cruz Villalón,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a belga kormány képviseletében C. Pochet, J.-C. Halleux és L. Van den Broeck, meghatalmazotti minőségben,

– a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,

– a portugál kormány képviseletében L. Inez Fernandes és E. Pedrosa, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében G. Wils és A.-M. Rouchaud-Joët, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2015. szeptember 8-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

* Az eljárás nyelve: holland.

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a nem vitatott követelésekre vonatkozó európai végrehajtható okirat létrehozásáról szóló, 2004. április 21-i 805/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 143., 15. o.) 19. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.

2 Ezt a kérelmet a belgiumi székhelyű Imtech Marine Belgium NV társaság (a továbbiakban: Imtech Marine) és a görögországi székhelyű Radio Hellenic társaság között, az utóbbinak egy, késedelmi kamattal és mulasztási pótlékkal növelt követelés tárgyában hozott mulasztási ítélet 805/2004 rendelet értelmében vett európai végrehajtható okiratként való hitelesítése iránti kérelmének tárgyában létrejött jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 44/2001 rendelet

3 A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.) 34. cikkének 2. pontja úgy rendelkezik, hogy a határozat nem ismerhető el, ha „a határozatot az alperes távollétében hozták, amennyiben az eljárást megindító iratot vagy azzal egyenértékű iratot nem kézbesítették az alperes részére megfelelő időben [helyesen: megfelelő időben és módon] ahhoz, hogy védelméről gondoskodhasson, kivéve ha az alperes elmulasztotta a határozatot megtámadó eljárás kezdeményezését [helyesen: a határozat ellen nem nyújtott be jogorvoslatot], annak ellenére, hogy lehetősége lett volna rá”.

A 805/2004 rendelet

4 A 805/2004 rendelet (10)–(14), (18) és (19) preambulumbekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„(10) Ha egy tagállam bírósága az adósnak az eljárásban való részvétele nélkül hoz határozatot egy nem vitatott követelésről, úgy a határozatnak a végrehajtás helye szerinti tagállamban történő vizsgálata csak akkor mellőzhető, ha kellő biztosíték áll rendelkezésre arra nézve, hogy a védekezéshez való jogot tiszteletben tartották.

(11) E rendelet törekszik az alapvető jogok érvényesülésének elősegítésére, és figyelembe veszi különösen az Európai Unió alapjogi chartájában [a továbbiakban: Charta] elismert elveket. Különösen törekszik a tisztességes eljáráshoz való jog tiszteletben tartásának biztosítására, amint azt a charta 47. cikke elismeri.

(12) A határozat meghozatalára irányuló bírósági eljárás tekintetében minimumszabályokat kell megállapítani annak biztosítása érdekében, hogy az adós kellő időben és olyan módon kapjon tájékoztatást a vele szemben induló bírósági eljárásról, az eljárásban a követelés vitatása érdekében való tevőleges részvételének követelményeiről, illetve részvétele elmaradásának következményeiről, hogy a védekezéséhez szükséges előkészületeket megtehesse.

(13) A polgári eljárási szabályok és különösen az iratok kézbesítésére irányadó szabályok tekintetében a tagállamok között fennálló különbségek miatt szükséges a minimumszabályok pontos és részletes meghatározása. Így különösen egy jogi vélelmen alapuló kézbesítési forma az említett minimumszabályok teljesítése tekintetében nem tekinthető elégségesnek egy határozat európai végrehajtható okiratként való hitelesítéséhez.

(14) A 13. és 14. cikkben felsorolt kézbesítési formák mindegyike vagy teljes bizonyossággal (13. cikk) vagy igen nagyfokú valószínűséggel (14. cikk) biztosítja, hogy a kézbesített irat eljut a címzettjéhez. A második kategóriában a határozat csak akkor hitelesíthető európai végrehajtható okiratként, ha a származási tagállam egy olyan megfelelő mechanizmussal rendelkezik, amely lehetővé teszi az adós számára a határozat teljes körű felülvizsgálatának kérelmezését a 19. cikkben meghatározott feltételek mellett, azon kivételes esetekben, amikor az irat a 14. cikk betartása ellenére sem jutott el a címzetthez.

[…]

(18) A tagállamok igazságszolgáltatásába vetett kölcsönös bizalom igazolja azt, hogy csak egyetlen tagállam bírósága döntsön arról, hogy egy határozatnak európai végrehajtható okiratként való hitelesítéséhez minden feltételt teljesítettek-e annak érdekében, hogy az összes többi tagállamban lehetővé váljon a határozat végrehajtása anélkül, hogy a határozat végrehajtása szerinti tagállamban az eljárási minimumszabályok helyes alkalmazását egy további bíróságnak vizsgálnia kellene.

(19) E rendelet nem tartalmaz arra irányuló kötelezettséget, hogy a tagállamok nemzeti jogszabályaikat a benne foglalt eljárási minimumszabályokhoz igazítsák. Ösztönzést nyújt az említett cél eléréséhez azáltal, hogy a határozatok hatékonyabb és gyorsabb végrehajthatóságát más tagállamokban csak akkor teszi lehetővé, ha az említett minimumszabályok teljesülnek.”

5 E rendelet „Az európai végrehajtható okiratként történő hitelesítés előfeltételei” című 6. cikke (1) bekezdésében így rendelkezik:

„Egy tagállamban meghozott, nem vitatott követelésről szóló határozatot a származási bírósághoz bármely időpontban intézett kérelem alapján európai végrehajtható okiratként kell hitelesíteni, ha

a) a határozat a származási tagállamban végrehajtható; és

b) a határozatot nem a joghatóságra vonatkozóan a 44/2001/EK rendelet II. fejezetének 3. és 6. szakaszában megállapított szabályok megsértésével hozták; és

c) a származási tagállam bírósági eljárása megfelel a III. fejezetben meghatározott követelményeknek, amennyiben a követelés a 3. cikk (1) bekezdésének b) vagy c) pontja értelmében nem vitatott; és

d) a határozatot az adósnak a 44/2001/EK rendelet 59. cikke értelmében vett lakóhelye szerinti tagállamban hozták, a következő esetekben:

– a követelés a 3. cikk (1) bekezdésének b) vagy c) pontja értelmében nem vitatott; és

– egy személy, a fogyasztó által a foglalkozási vagy kereső tevékenységén kívüli célból kötött szerződésre vonatkozik; és

– az adós a fogyasztó”.

6 A 805/2004 rendelet „Az európai végrehajtható okiratra vonatkozó tanúsítvány kiállítása” című 9. cikkének szövege az alábbi:

„(1) Az európai végrehajtható okiratra vonatkozó tanúsítványt az I. melléklet szerinti szabványos formanyomtatványon kell kiállítani.

(2) Az európai végrehajtható okiratra vonatkozó tanúsítványt a határozat nyelvén kell kiállítani”.

7 Az említett rendelet „Az európai végrehajtható okiratra vonatkozó tanúsítvány kijavítása vagy visszavonása” című 10. cikke az alábbiakat mondja ki:

„(1) Az európai végrehajtható okiratra vonatkozó tanúsítványt a származási bírósághoz intézett kérelem alapján:

a) ki kell javítani, ha tárgyi tévedés folytán a határozat és a tanúsítvány között ellentmondás van;

b) vissza kell vonni, ha azt egyértelműen jogtalanul állították ki, tekintettel az e rendeletben megállapított követelményekre.

(2) Az európai végrehajtható okiratra vonatkozó tanúsítvány kijavítására vagy visszavonására a származási tagállam jogát kell alkalmazni.

(3) Az európai végrehajtható okiratra vonatkozó tanúsítvány kijavítása vagy visszavonása iránti kérelem a VI. melléklet szerinti szabványos formanyomtatványon nyújtható be.

(4) Az európai végrehajtható okiratra vonatkozó tanúsítvány kiállításával szemben jogorvoslatnak nincs helye”.

8 Az említett rendelet „Kézbesítés az adós általi kézhezvétel bizonyítékával” című 13. cikke értelmében:

„(1) Az eljárást megindító irat vagy azzal egyenértékű irat a következő módok valamelyikével kézbesíthető az adós részére:

a) személyes kézbesítés, amelynél az átvétel dátumát tartalmazó átvételi elismervényt az adós aláírja;

b) személyes kézbesítés a kézbesítést végző illetékes személy aláírásával ellátott irattal igazolva, amely megállapítja, hogy az adós átvette az iratot vagy jogosulatlanul visszautasította annak átvételét, valamint megadja a kézbesítés dátumát;

c) postai kézbesítés, amelynél az átvétel dátumát tartalmazó átvételi elismervényt az adós aláírja és visszaküldi;

d) elektronikus kézbesítés például faxon vagy e-mailben, amelynél az átvétel dátumát tartalmazó átvételi elismervényt az adós aláírja és visszaküldi.

(2) A bírósági tárgyalásra való idézés vagy az (1) bekezdésnek megfelelően kézbesíthető az adósnak, vagy az ugyanazon követelés ügyében tartott előző bírósági tárgyaláson szóban közölhető vele, amit azon előző bírósági tárgyalás jegyzőkönyvében is rögzíteni kell”.

9 A 805/2004 rendelet „Kézbesítés az adós általi kézhezvétel bizonyítéka nélkül” című 14. cikke értelmében:

„(1) Az eljárást megindító irat vagy azzal egyenértékű irat, valamint a bírósági tárgyalásra való idézés a következő módok valamelyikével is kézbesíthető az adós részére:

a) személyes kézbesítés az adós személyes címére, az adóssal egy háztartásban élő vagy az ott foglalkoztatott személyek részére;

b) ha az adós önálló munkavégző vagy jogi személy, személyes kézbesítés az adós üzlethelyiségében, az adós alkalmazásában álló személyek részére;

c) az irat elhelyezése az adós levélszekrényében;

d) az irat elhelyezése egy postahivatalban vagy az illetékes hatóságoknál, és az adós levélszekrényében egy írásos értesítés elhelyezése a letétről, azzal a feltétellel, hogy az írásos értesítés egyértelműen bírósági iratként jelöli meg az irat jellegét, illetve utal arra, hogy a kézbesítés ezen értesítéssel megtörténtnek tekintendő, és ezáltal a határidők számítása megkezdődött;

e) postai kézbesítés a (3) bekezdés szerinti bizonyíték nélkül, ha az adós címe a származási tagállamban van;

f) a kézbesítést automatikus megerősítő rendszerrel igazoló elektronikus értesítés, feltéve hogy az adós előzetesen kifejezetten elfogadta e kézbesítési módot.

(2) E rendelet alkalmazásában az (1) bekezdés szerinti kézbesítés nem elfogadható, ha az adós címe nem ismert kellő bizonyossággal.

(3) Az (1) bekezdés a)–d) pontja alapján történő kézbesítést a következőkkel kell igazolni:

a) a kézbesítést foganatosító illetékes személy által aláírt irat, amelyen fel kell tüntetni a következőket:

i. az igénybe vett kézbesítési mód; és

ii. a kézbesítés dátuma; és

iii. ha az iratot nem az adósnak kézbesítették, az iratot átvevő személy neve és az adóshoz való viszonya;

vagy

b) a kézbesített iratot átvevő személytől származó átvételi elismervény, az (1) bekezdés a) és b) pontjának alkalmazásában”.

10 Ugyanezen rendelet „A felülvizsgálat minimumszabályai kivételes esetekben” című 19. cikkének szövege az alábbi:

„(1) A 13–18. cikk sérelme nélkül, egy határozat csak akkor hitelesíthető európai végrehajtható okiratként, ha az adós a származási tagállam joga szerint jogosult a határozat felülvizsgálatának kérelmezésére, amennyiben:

a) i. az eljárást megindító iratot vagy azzal egyenértékű iratot, illetve adott esetben a bírósági tárgyalásra való idézést a 14. cikkben előírt formák egyikének megfelelően kézbesítették; és

ii. a kézbesítés nem megfelelő időben történt meg ahhoz, hogy védelméről intézkedjen, anélkül hogy ez neki felróható lenne;

vagy

b) az adóst a követelés kifogásolásában *vis maior* vagy rendkívüli körülmények akadályozták meg, anélkül hogy ez neki felróható lenne,

feltéve mindegyik esetben, hogy az adós késedelem nélkül járt el.

(2) E cikk nem érinti a tagállamok azon lehetőségét, hogy az (1) bekezdésben említetteknél kedvezőbb feltételek mellett tegyék lehetővé a határozat felülvizsgálatát”.

11 A 805/2004 rendelet „A végrehajtás megtagadása” című 21. cikke így rendelkezik:

„(1) Az adós kérelme alapján a végrehajtás szerinti tagállam illetékes bírósága visszautasítja a végrehajtást, ha az európai végrehajtható okiratként hitelesített határozat összeegyeztethetetlen egy tagállamban vagy harmadik országban meghozott korábbi határozattal, feltéve hogy:

a) a korábbi határozat ugyanazon pertárgyra vonatkozott, ugyanazon felek között; és

b) a korábbi határozatot a végrehajtás szerinti tagállamban hozták meg, vagy eleget tesz a végrehajtás szerinti tagállamban való elismeréséhez szükséges feltételeknek; és

c) az összeegyeztethetetlenséget a származási tagállamban lefolytatott bírósági eljárás során nem hozták fel, illetve nem hozhatták volna fel kifogásként.

(2) A határozat vagy annak európai végrehajtható okiratként történt hitelesítése semmilyen körülmények között nem képezheti érdemi felülvizsgálat tárgyát a végrehajtás szerinti tagállamban”.

12 Az említett rendelet „Tájékoztatás a jogorvoslati eljárásokról, nyelvekről és hatóságokról” című 30. cikke értelmében:

„(1) A tagállamok értesítik a Bizottságot a következőkről és azok bármely későbbi változásáról [helyesen: A tagállamok értesítik a Bizottságot a következőkről]:

a) a 10. cikk (2) bekezdésében említett kijavítási és visszavonási eljárások, és a 19. cikk (1) bekezdésében említett felülvizsgálati eljárások

[…]”

A belga jog

13 A polgári perrendtartás 50. cikke értelmében:

„A jogvesztő határidőket nem lehet lerövidíteni, és meghosszabbítani sem, még a felek jóváhagyása ellenére sem, kivéve a törvényben meghatározott esetekben és feltételek mellett.

Ha azonban a 1048. cikk, a 1051. cikk és a 1253c. cikk c) és d) pontjában a fellebbezésre vagy ellentmondásra megállapított határidő a törvénykezési szünet alatt kezdődik és jár le, a határidő a következő törvénykezési év tizenötödik napjáig meghosszabbodik”.

14 E perrendtartás 55. cikke így rendelkezik:

„Ha a törvény a határidő meghosszabbításáról rendelkezik az olyan felet illetően, aki Belgiumban nem rendelkezik lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel, és a belföldi kézbesítés érdekében nem jelölt meg lakóhelyet, a meghosszabbítás időtartama:

1) tizenöt nap, ha a fél egy szomszédos államban vagy Nagy Britannia [és Észak-Írország] Egyesült Királyságában;

2) harminc nap, ha a valamelyik másik európai országban;

3) nyolcvan nap, ha a világ más helyén rendelkezik lakóhellyel”.

15 Az említett perrendtartás 860. cikke kimondja:

„Függetlenül attól, hogy milyen alaki előírások elmulasztásáról vagy nem megfelelő betartásáról van szó, semmilyen eljárási cselekmény nem semmisíthető meg a törvény erre irányuló kifejezett rendelkezése nélkül.

A kereset előterjesztésére megállapított határidők jogvesztő határidők.

Az egyéb határidők csak akkor jogvesztők, ha a törvény így rendelkezik”.

16 Ugyanezen perrendtartás 1047. cikke értelmében:

„[B]ármely mulasztási ítélet – a törvényben előírt kivételekkel – megtámadható ellentmondás útján.

[…]”

17 A perrendtartás 1084. cikke így rendelkezik:

„A nemzetek feletti és nemzetközi rendelkezésekben megállapított határidők sérelme nélkül, az ellentmondás benyújtására nyitva álló határidő a határozat kézbesítésétől vagy arról szóló értesítéstől számított egy hónap, a 792. cikk második és harmadik szakasza alapján.

Ha a távol lévő fél nem rendelkezik Belgiumban lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel, és a kézbesítésre sem jelölt meg belgiumi címet, az ellentmondásra vonatkozó határidő az 55. cikkben foglalt rendelkezéseknek megfelelően meghosszabbodik”.

18 A perrendtartás 1051. cikke így rendelkezik:

„A nemzetek feletti és nemzetközi rendelkezésekben megállapított határidők sérelme nélkül, a fellebbezés benyújtására nyitva álló határidő a határozat kézbesítésétől vagy arról szóló értesítéstől számított egy hónap, a 792. cikk második és harmadik szakasza alapján.

Az említett határidő számítása a határozat kézbesítésének napjával kezdődik az eljárást kezdeményező fél részére is.

Ha az egyik fél, akinek kézbesítették, vagy akinek a kérelmére kézbesítették a határozatot, nem rendelkezik Belgiumban lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel, és a kézbesítés érdekében belgiumi címet sem jelölt meg, a fellebbezésre vonatkozó határidő az 55. cikkben foglalt rendelkezéseknek megfelelően meghosszabbodik.

[…]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

19 Az Imtech Marine különböző szolgáltatásokat nyújtott a Radio Hellenicnek, amelyek címén a Radio Hellenic 23 506,99 euró összeggel tartozott neki. Az Imtech Marine általános üzleti feltételei értelmében nemfizetés esetén évi 12%-os késedelmi kamat és 10%-os mulasztási pótlék alkalmazásának van helye.

20 A Radio Hellenic többszöri felszólítás ellenére sem tett eleget fizetési kötelezettségeinek.

21 2013. március 25-én kézbesített levelével az Imtech Marine azt kérte, hogy a rechtbank van koophandel te Antwerpen (antverpeni kereskedelmi bíróság, Belgium) kötelezze a Radio Hellenicet a tartozás tárgyát képező összegek megfizetésére, valamint hogy ezen fizetésre kötelező ítéletet a 805/2004 rendelet alapján hitelesítse európai végrehajtható okiratként. E bíróság 2013. június 5-i ítéletével e kérelmet elfogadhatónak és részben megalapozottnak nyilvánította. A Radio Hellenicet a távollétében 23 506,99 euró 10%-os mulasztási pótlékkal és késedelmi kamattal növelt összegének a megfizetésére kötelezték. Mindazonáltal az említett bíróság megállapította, hogy megfelelő belső jogi jogszabályok hiányában nem lehet ezen ítéletet európai végrehajtható okiratként hitelesíteni.

22 2013. szeptember 3-án az Imtech Marine fellebbezést nyújtott az említett ítélettel szemben a kérdést előterjesztő bíróság előtt. Fellebbezésében azt kéri, hogy e meghozandó ítéletet hitelesítsék a 805/2004 rendelet értelmében vett európai végrehajtható okiratnak.

23 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy az a kérdés, hogy a belga jog összhangban van-e a 805/2004 rendelet 19. cikkével, ténylegesen vita tárgyát képezheti, mint ahogy az is, hogy milyen feladatai vannak a bírónak, és milyenek a hivatalvezetőnek valamely ítélet európai végrehajtható okiratként való hitelesítése tekintetében. A nemzeti jogalkotó mulasztása jogbizonytalanságot eredményez a jogalanyok számára. A belga bíróságok az említett rendelet közvetlen hatálya ellenére vonakodnak az ilyen hitelesítéstől.

24 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja különösen, hogy ami a 805/2004 rendelet 19. cikkének (1) bekezdésében említett felülvizsgálati eljárást illeti, a mulasztási határozattal szembeni jogorvoslati kérelem előterjesztésének határideje a belga jogban hamarabb lejárhat, mint hogy az adós azt igénybe vehetné.

25 A hof van beroep te Antwerpen (antwepeni kereskedelmi bíróság, Belgium) ilyen körülmények között határozott úgy, hogy felfüggeszti az eljárást, és az alábbi kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„1) Az EUMSZ 288. cikk megsértését jelenti-e az, ha azért nem alkalmazzák közvetlenül a 805/2004 rendeletet, mert

– a belga jogalkotó elmulasztotta e rendeletet átültetni a belga jogba, és

– a belga jogalkotó elmulasztotta felvenni a belga jogba a felülvizsgálati eljárást annak ellenére, hogy az ellentmondás és a fellebbezés lehetőségéről rendelkezik?

2) Amennyiben az első kérdésre nemleges válasz adandó: mivel a rendeletek közvetlen hatállyal bírnak, mit kell érteni a »határozat felülvizsgálatának« a 805/2004 rendelet 19. cikkének (1) bekezdése szerinti fogalma alatt? Csak akkor kell előírni felülvizsgálati eljárást, ha az idézés vagy az eljárást megindító irat kézbesítésére vagy az arról szóló értesítésre e rendelet 14. cikke értelmében, azaz a kézhezvétel bizonyítéka nélkül kerül sor? A belga perrendtartás 1047. és azt követő cikkei szerinti ellentmondás és ugyanezen perrendtartás 1050. és azt követő cikkei szerinti fellebbezés útján a belga jog nem nyújt elegendő biztosítékokat ahhoz, hogy teljesüljön a »felülvizsgálati eljárás« említett rendelet 19. cikkének (1) bekezdése szerinti feltétele?

3) A 805/2004 rendelet 19. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti elegendő védelmet biztosít-e a belga perrendtartás 50. cikke, amelynek értelmében az ugyanezen perrendtartás 860. cikkének (2) bekezdésében, 55. cikkében és 1048. cikkében a jogvesztő határidőket *vis maior* vagy az érintettnek nem felróható rendkívüli körülmények esetén meg lehet hosszabbítani?

4) Olyan bírósági határozat-e a nem vitatott követelésekre vonatkozó európai végrehajtható okiratként történő hitelesítés, amelyet eljárást megindító irattal kell kérelmezni? Amennyiben igen: a bírónak kell-e európai végrehajtható okiratként hitelesítenie a határozatot, és a hivatalvezetőnek kell-e a hitelesítést igazolnia?

   Amennyiben nem: lehet-e a hivatalvezető feladata a határozat európai végrehajtható okiratként történő hitelesítése?

5) Amennyiben az európai végrehajtható okiratként történő hitelesítés nem bírósági határozat: az európai végrehajtható okiratot nem eljárást megindító irattal kérő kérelmező kérheti-e utólag – azaz a határozat jogerőre emelkedését követően – a hivatalvezetőtől az európai végrehajtható okiratként történő hitelesítést?”

26 A Bíróság 2014. augusztus 7-én tájékoztatáskérést intézett a kérdést előterjesztő bírósághoz, amelyre az 2014. október 16-án válaszolt.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

27 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 805/2004 rendelet 19. cikkét az EUMSZ 288. cikk fényében akként kell-e értelmezni, hogy az előírja a tagállamok számára az említett 19. cikk szerinti felelülvizsgálati eljárásnak a belső jogba történő bevezetését.

28 Az említett rendelet 19. cikke akként rendelkezik, hogy egy határozat csak akkor hitelesíthető európai végrehajtható okiratként, ha az adós a származási tagállam joga szerint jogosult a határozat felülvizsgálatának kérelmezésére. Márpedig a 805/2004 rendelet (19) preambulumbekezdése értelmében e rendelet nem tartalmaz arra irányuló kötelezettséget, hogy a tagállamok nemzeti jogszabályaikat a benne foglalt eljárási minimumszabályokhoz igazítsák, tehát arra irányuló kötelezettséget sem, hogy bevezessék az említett 19. cikkben meghatározott felülvizsgálati eljárást.

29 A felülvizsgálati eljárás hiányának egyetlen következménye tehát, amint azt maga a 805/2004 rendelet 19. cikke kimondja, az, hogy egy határozat nem hitelesíthető európai végrehajtható okiratként az e cikkben meghatározott feltételek között.

30 E feltételek között és függetlenül az ugyanezen rendelet 30. cikke (1) bekezdésének a) pontjából eredő, a Bizottságnak a belső jogban adott esetben létező ilyen felülvizsgálati eljárásról való értesítésére vonatkozó kötelezettségtől, az olyan tagállam, amely az említett rendeletben foglaltakkal összhangban úgy dönt, hogy nem igazítja ki jogszabályait, nem sértheti az EUMSZ 288. cikket.

31 Az első kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy a 805/2004 rendelet 19. cikkét az EUMSZ 288. cikk fényében akként kell e értelmezni, hogy az nem írja elő a tagállamok számára az említett 19. cikk szerinti felülvizsgálati eljárásnak a belső jogba történő bevezetését.

A második és a harmadik kérdésről

32 Második és harmadik kérdésével, amelyeket együttesen kell vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 805/2004 rendelet 19. cikkének (1) bekezdése milyen feltételektől teszi függővé valamely mulasztási határozatnak európai végrehajtható okiratként való hitelesítését.

33 A 805/2004 rendelet 19. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy az e cikk (1) bekezdésének a) és b) pontjában említett esetekben egy határozat csak akkor hitelesíthető európai végrehajtható okiratként, ha az adós a származási tagállam joga szerint jogosult a határozat felülvizsgálatának kérelmezésére.

34 A 805/2004 rendelet 19. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett eset az, amikor az eljárást megindító iratot vagy azzal egyenértékű iratot a 14. cikkben előírt formák egyikének megfelelően kézbesítették az adós számára; és a kézbesítés nem megfelelő időben történt meg ahhoz, hogy védelméről intézkedjen, anélkül hogy ez neki felróható lenne.

35 A 805/2004 rendelet 19. cikke (1) bekezdésének b) pontja arra az esetre vonatkozik, amikor az adóst a követelés kifogásolásában *vis maior* vagy rendkívüli körülmények akadályozták meg, anélkül hogy ez neki felróható lenne. Ez az eset vonatkozhat olyan helyzetre is, amikor az akadályoztatás akkor áll fenn, amikor már megnyílt az adott határozattal szembeni jogorvoslati kérelem benyújtására nyitva álló határidő.

36 Amennyiben lehetséges, hogy a tagállamok már bevezették nemzeti jogukba a határozatok felülvizsgálatának a 805/2004 rendelet 19. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában foglalt esetekben alkalmazandó speciális rendszerét, az sem kizárt, hogy az egyes tagállamokban e 805/2004 rendelet hatálybalépését megelőzően már létező eljárások lehetővé teszik az adós számára, hogy ilyen felülvizsgálat iránt kérelemmel éljen. A tagállamok említett rendelet 30. cikke (1) bekezdésének a) pontjából eredő, a Bizottság értesítésére vonatkozó kötelezettségének sérelme nélkül, ugyanezen rendeletnek az EUMSZ 288. cikk értelmében teljes egészében kötelező jellegéből következik az a kötelezettség, hogy a bíróság, amennyiben előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztettek elé, megvizsgálja, hogy teljesül-e az ugyanezen rendelet 19. cikkének (1) bekezdésében erre vonatkozóan előírt előfeltétel, nevezetesen az, hogy a belső jog ténylegesen és kivétel nélkül lehetővé teszi-e, hogy a szóban forgó határozat felülvizsgálata iránt az említett esetekben kérelmet nyújtsanak be.

37 Amint azt a főtanácsnok megállapította indítványának 24. pontjában, mivel az uniós jogban a felülvizsgálati eljárás nincs meghatározva, és a 805/2004 rendelet (10) és (11) preambulumbekezdése a származási tagállam jogszabályaira kifejezetten hivatkozik, olyan jogorvoslatokról lehet szó, amelyek megfelelően tiszteletben tartják az adós védelemhez és tisztességes eljáráshoz való jogát.

38 Márpedig az adós említett, védelemhez és tisztességes eljáráshoz való – a Charta 47. cikkének (2) bekezdése által garantált – jogának tiszteletben tartása érdekében meg kell követelni, hogy az adott jogorvoslatok csak akkor minősüljenek a 805/2004 rendelet 19. cikkének – ugyanezen rendelet (14) preambulumbekezdésének fényében értelmezett – (1) bekezdése értelmében vett felülvizsgálati eljárásnak, ha lehetővé teszik először is a határozat teljes, jogi és ténybeli, felülvizsgálatát.

39 Másodszor az említett jogorvoslatoknak lehetővé kell tenniük az e rendelet 19. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában foglalt esetek valamelyikére hivatkozó adós számára, hogy ilyen jogorvoslat iránt kérelemmel éljen azon a rendes határidőn túl, amelyet a nemzeti jog a határozattal szemben ellentmondás vagy fellebbezés előterjesztésére előír. Ez az az eset például, ha a nemzeti jog rendelkezik e határidők meghosszabbításának lehetőségéről, ekként e határidők újból megnyílnak, legkésőbb azon a napon, amikor az adósnak ténylegesen módjában állt, hogy tudomást szerezzen a határozat tartalmáról vagy jogorvoslattal éljen.

40 Ahhoz, hogy a belső jog megfeleljen közelebbről a 805/2004 rendelet 19. cikke (1) bekezdésének b) pontjában foglalt követelményeknek, lehetővé kell tennie az ilyen jogorvoslati határidők meghosszabbítását mind *vis maior* esetén, mind az adós szándékától független és neki fel nem róható rendkívüli körülmények esetén, tekintettel arra, hogy e rendelkezés különbséget tesz a két fogalom között.

41 A kérdést előterjesztő bíróság által nyújtott információkból kitűnik, hogy a belga jogrendben alapvetően kétféle jogorvoslat létezik az alapügyben szereplőhöz hasonló határozatok vitatására, jelesül a kifogás, amely kifejezetten a mulasztási ítélet megtámadására szolgál (a perrendtartás 1047. és azt követő cikkei), és a fellebbezés (a perrendtartás 1050. és azt követő cikke). Az – e belső jogi rendelkezések értelmezésére kizárólag hatáskörrel rendelkező – kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy levonja a következtetéseket a 805/2004 rendelet 19. cikke (1) bekezdésének a jelen ítélet 38–40. pontjában adott értelmezéséből, és meghatározza, hogy a nemzeti szabályozás kielégíti-e az e rendelkezés által meghatározott minimumszabályokat. Ilyen esetben, és amennyiben az e tekintetben előírt minden többi előfeltétel teljesül, e bíróság feladata, hogy elvégezze a hitelesítést.

42 A fentiek fényében az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második és harmadik kérdésre azt kell válaszolni, hogy a 805/2004 rendelet 19. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy a mulasztási határozat európai végrehajtható okiratként való hitelesítése céljából annak a bíróságnak, amelyhez ez irányú kérelmet nyújtottak be, meg kell bizonyosodnia afelől, hogy belső joga ténylegesen és kivétel nélkül lehetővé teszi az ilyen határozat teljes jogi és ténybeli felülvizsgálatát az e rendelkezésben foglalt két esetben, és lehetővé teszi a nem vitatott követelésre vonatkozó határozattal szembeni jogorvoslati kérelem előterjesztésére rendelkezésre álló határidő meghosszabbítását nem csupán *vis maior* esetén, de olyan esetben is, amikor más, az adós szándékától független rendkívüli körülmények akadályozzák, hogy ez utóbbi vitassa az adott követelést.

A negyedik és az ötödik kérdésről

43 Negyedik és ötödik kérdésével, amelyeket együttesen kell vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 805/2004 rendelet 6. cikkét akként kell-e értelmezni, hogy az európai végrehajtható okiratként való hitelesítés bírósági aktus, amelyet tehát kizárólag bíró hozhat meg, és amelyet eljárást megindító irattal kell kérelmezni.

44 A 805/2004 rendelet 6. cikkének (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a nem vitatott követelésről szóló határozat európai végrehajtható okiratként való hitelesítése iránti kérelmet a származási bírósághoz kell címezni, anélkül hogy pontosítaná, hogy e bíróságon belül ki rendelkezik illetékességgel az ilyen tanúsítvány kiállítására.

45 Ekként, tekintettel a 805/2004 rendelet szerkezetére, különbséget lehet tenni a valamely határozatnak európai végrehajtható okiratként való, szűk értelemben vett hitelesítése és a tanúsítvány kiállításának az említett rendelet 9. cikke szerinti formális aktusa között. Amint azt a főtanácsnok megállapította indítványának 52. pontjában, a tanúsítvány kiállítása, az európai okiratként történő hitelesítésről szóló határozat elfogadását követően, nem feltétlenül olyan aktus, amelyet a bírónak kell elvégeznie, így azt a hivatalvezető gondjaira is lehet bízni.

46 Ezzel szemben a szűk értelemben vett hitelesítés a 805/2004 rendeletben előírt előfeltételek bírósági vizsgálatát követeli meg.

47 A bírák jogi szakértelme elengedhetetlen ugyanis ahhoz, hogy az adós védelemhez való jogának és tisztességes eljáráshoz való jogának tiszteletben tartását célzó minimálszabályok betartásával kapcsolatos bizonytalanságokkal kapcsolatban megfelelően, a jelen ítélet 38–40. pontjával összhangban értékeljék a belső jogban rendelkezésre álló jogorvoslatokat. Egyébként kizárólag az EUMSZ 267. cikk

értelmében vett bíróság biztosíthatja, hogy a 805/2004 rendelet által meghatározott minimálszabályok – a Bírósághoz előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem által – az Unión belül egységes értelmezés és alkalmazás tárgyát képezzék.

48 Ami azt a kérdést illeti, hogy a határozat európai végrehajtható okiratként való hitelesítését az eljárást megindító iratban kell-e kérelmezni, a 805/2004 rendelet 6. cikke akként rendelkezik, hogy egy tagállamban meghozott, nem vitatott követelésről szóló határozatot a származási bírósághoz bármely időpontban intézett kérelem alapján európai végrehajtható okiratként kell hitelesíteni.

49 Ezenkívül, amint azt a főtanácsnok megállapította indítványának 56. pontjában, nem lenne értelme megkövetelni, hogy a hitelesítés iránti kérelmet az eljárást megindító irattal együtt terjesszék elő, mert ebben a szakaszban még nem lehet tudni, hogy a követelést vitatni fogják-e, vagy sem, és hogy ezért az említett eljárás végén hozandó határozat megfelel-e majd az európai végrehajtható okiratként történő hitelesítéshez szükséges feltételeknek.

50 A fentiek fényében az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik és ötödik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 805/2004 rendelet 6. cikkét akként kell értelmezni, hogy valamely határozat európai végrehajtható okiratként való hitelesítését, amely iránt bármikor kérelem nyújtható be, a bíró feladataként kell fenntartani.

A költségekről

51 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

1) A nem vitatott követelésekre vonatkozó európai végrehajtható okirat létrehozásáról szóló, 2004. április 21-i 805/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 19. cikkét az EUMSZ 288. cikk fényében akként kell értelmezni, hogy az nem írja elő a tagállamok számára az említett 19. cikk szerinti felülvizsgálati eljárásnak a belső jogba történő bevezetését.

2) A 805/2004 rendelet 19. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy a mulasztási határozat európai végrehajtható okiratként való hitelesítése céljából annak a bíróságnak, amelyhez ez irányú kérelmet nyújtottak be, meg kell bizonyosodnia afelől, hogy belső joga ténylegesen és kivétel nélkül lehetővé teszi az ilyen határozat teljes jogi és ténybeli felülvizsgálatát az e rendelkezésben foglalt két esetben, és lehetővé teszi a nem vitatott követelésre vonatkozó határozattal szembeni jogorvoslati kérelem előterjesztésére rendelkezésre álló határidő meghosszabbítását nem csupán *vis maior* esetén, de olyan esetben is, amikor más, az adós szándékától független rendkívüli körülmények akadályozzák, hogy ez utóbbi vitassa az adott követelést.

3) A 805/2004 rendelet 6. cikkét akként kell értelmezni, hogy valamely határozat európai végrehajtható okiratként való hitelesítését, amely iránt bármikor kérelem nyújtható be, a bíró feladataként kell fenntartani.

Aláírások